

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3418/19.03.2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

DEZVOLTARE PERSONALĂ
Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 3418/19.03.2013

București, 2013

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Dezvoltare personală* este elaborată potrivit **modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe**. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea *profilului de formare* al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, demersul didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

În Planul-cadru de învățământ, disciplina *Dezvoltare personală* face parte din aria curriculară **Consiliere și orientare**, având alocate 2 ore pe săptămână în clasa pregătitoare și câte o oră pe săptămână în clasele I și a II-a.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte diverse.

Competențele generale pentru disciplina *Dezvoltare personală* vizează achizițiile elevului pentru întregul interval de studiu al disciplinei.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt corelate cu exemple de activități de învățare. Exemplele de activități de învățare constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice. Cadru didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară sau de a le completa astfel încât acestea să faciliteze un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și a proiectării unor parcursuri de învățare adaptate nevoilor clasei și elevilor.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului, organizate pe următoarele domenii:

- Autocunoaștere și stil de viață sănătos
- Dezvoltare emoțională și socială
- Aspecte specifice ale organizării învățării și pregătirii pentru viață la școlarul mic.

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă.

Disciplina *Dezvoltare personală* este dedicată activităților de învățare care au ca scop dezvoltarea capacității elevului de a se autocunoaște și de a-și exprima într-o manieră pozitivă interesele, aptitudinile, trăirile personale, abilitățile de relaționare și comunicare, reflecțiile cu privire la învățare. În cadrul disciplinei, se formează în primul rând abilități și se dezvoltă atitudini, finalitatea fiind dobândirea încrederii în sine, starea de bine a copiilor, pregătirea lor pentru viață și pentru viitor. De-a lungul anilor de studiu, toate ariile curriculare își asumă o parte din responsabilitatea privind dezvoltarea personală/socială, educațională și de carieră a elevilor, existând astfel posibilitatea abordării integrate a unora dintre activitățile propuse.

În elaborarea prezentei oferte curriculare au fost valorificate și recomandările **documentelor internaționale** ale Consiliului Europei prin cele două Rezoluții (2004, 2008)¹ care subliniază rolul important al consilierii și orientării ca suport concret pentru câștigarea autonomiei învățării, pentru deciziile cotidiene ale individului, facilitarea accesului la servicii de consiliere pentru toți cetățenii, de la vârste tot mai mici.

¹ <http://register.consilium.eu.int>, <http://register.consilium.europa.eu>

Competențe generale

- 1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**
- 2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți**
- 3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.1. Identificarea unor trăsături personale elementare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de identificare și denumire a trăsăturilor fizice (culoarea ochilor, lungimea părului, înălțimea, greutatea) - desenarea conturului corpului în mărime naturală, colorarea conturului astfel încât să semene cât mai bine cu sine (culoarea părului, culoarea ochilor etc.), decuparea și afișarea produselor - vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora - realizarea de desene de tip autoportret, colaje despre propria persoană - prezentarea fotografiei proprii, la vârste diferite - discuții în perechi sau în grupuri mici pe baza desenelor și poveștilor create de fiecare persoană despre părțile corpului și rolul acestora - jocuri pentru recunoașterea copiilor, pe baza enumerării trăsăturilor fizice relevante 	<p>1.1. Prezentarea unor trăsături personale elementare, în contexte variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea unor ecusoane personalizate - crearea unor obiecte simple prin modelaj (plastilină, lut) sau colaj (reviste, ziare, materiale din natură) care să exprime caracteristicile propriei persoane - prezentarea într-un cadru inedit (podium de premiere, interviu) a trei aspecte plăcute referitoare propria persoană - jocuri de continuare a unor fraze, pentru evidențierea calităților: „Eu pot să...”, „Îmi place de mine pentru că...”, „Mâncarea mea preferată este...”, „Culoarea mea preferată este...”, „Pe tine te apreciez pentru că...”, „Sunt mândru de mine atunci când...” - jocuri de prezentare în perechi, în grupuri mici, în fața clasei, a rezultatelor activității - prezentarea trăsăturilor personale elementare în fișe de lucru 	<p>1.1. Stabilirea unor asemănări și deosebiri între sine și ceilalți, după criterii simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de autocunoaștere și intercunoaștere prin folosirea diferitelor forme de comunicare - exerciții artcreative realizate în mod individual sau în echipă (prezentarea unor forme originale de salut în cadrul cărora copiii își atribuie o însușire/calitate care-i face unici și diferiți de ceilalți; obținerea unor produse unice: decuparea unei hârtii împăturite în forme diferite, colorarea unui obiect, interpretarea în manieră proprie a unui rol etc., desenarea conturului mâinii sau a amprentelor personale etc.) - confecționarea unor cadouri de tipul „lucru manual” - analiza unor personaje din povești/ povestiri sau din viața reală, în scopul identificării unor asemănări și deosebiri între sine și acestea - rezolvarea unor fișe de lucru pentru identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre sine și ceilalți
<p>1.2. Identificarea unor obiecte și activități simple de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de identificare a obiectelor de igienă personală și explicarea modului de folosire a acestora - ghicitori, poezii, cântece despre obiecte de igienă personală - vizionarea unor filme scurte despre igiena personală - activități practice de exersare a acțiunilor de îmbrăcare/ dezbrăcare sau legarea șireturilor, spălarea mâinilor înainte de servirea mesei, 	<p>1.2. Identificarea unor reguli de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea în imagini a respectării/incălcării regulilor de igienă personală - desenarea unor personaje care respectă/ nu respectă regulile de igienă personală - jocuri creative: „Ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista săpunul?”, „Imaginează-ți că săpunul ar conduce lumea”, „În geanta ta descoperi că o periută de dinți îți vorbește...” - rebusuri, concursuri despre reguli simple de igienă - realizarea unor colaje, desene, sloganuri/cuvinte 	<p>1.3. Respectarea unor reguli de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - amenajarea clasei într-un mod prietenos (estetică vizuală, condiții de învățare etc.), care să respecte reguli simple de igienă - discuții despre importanța regulilor de igienă în viața noastră - realizarea unor proiecte în grupuri mici despre regulile de igienă și prezentarea acestora în clasă - jocuri de rol pentru exemplificarea comportamentelor dezirabile de igienă personală în diferite contexte

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>după utilizarea toaletei, ordonarea hainelor, aranjarea/împachetarea hainelor, închiderea fermoarului, nasturilor, în vederea dezvoltării independenței față de adult</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de reprezentare grafică a unor obiecte, activități și reguli simple de igienă personală 	<p>cheie care ilustrează reguli de igienă</p> <ul style="list-style-type: none"> - fișe de lucru pentru exersarea învățării regulilor de igienă personală: corespondențe, asocieri, consecințe, completare de obiecte care lipsesc, exprimare de opinii - realizarea reclamelor pentru produsele de igienă preferate 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor scurte descrieri verbale despre efectele igienei personale asupra sănătății - elaborarea în echipă a unor scurte compuneri despre sănătate și igienă (spălarea mâinilor, folosirea săpunului, respectarea orelor de masă etc.) - (auto)administrarea unor fișe de observare a respectării regulilor de igienă personală - organizarea și implicarea elevilor în studii foarte simple care să investigheze rolul și consecințele respectării/nerespectării regulilor de igienă personală (chestionar, interviu, prezentare de rezultate)

2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază în situații simple, familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe din desene animate, filme pentru copii, audierea unor povești consacrate, pentru identificarea și denumirea emoțiilor de bază ale personajelor (Exemplu: cocoșul supărat, iedul fricos, împăratul fericit, albina curajoasă etc.) - completarea frazelor lacunare (Exemplu: Cum se simt copiii? „Băiețelul a terminat de colorat un desen frumos și este ..(bucuros).”, “Fetița a spart o cană și este ... (supărată)”, “Bunica a plecat astăzi la țară și Monica este... (tristă)” etc. - jocuri de tipul “Roata emoțiilor”, pentru aprecierea emoțiilor în diferite situații (Exemplu: Cum m-am simțit? Situații: prima zi de școală, întâlnirea cu noii colegi, când este încurajat/certat de părinți, sărbătorirea zilei de naștere, apariția unui nou membru în familie etc.) 	<p>2.1. Asocierea emoțiilor de bază cu elemente simple de limbaj nonverbal și paraverbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea unor imagini cu personaje care exprimă emoții de bază (Exemplu: Alegeți personajele care exprimă bucurie, fericire, veselie...) - crearea unei expoziții cu imagini/fotografii (aduse de acasă, realizate în clasă, decupate din ziare/reviste) care exprimă diferite emoții - recitarea unei poezii în diferite ipostaze (vesel, speriat, uimit) - propunerea unor concursuri de „Poezii și cântece cu emoții” - jocuri de mimă - turul clasei: “Cum te simți astăzi?” (la începutul/finalul zilei, la începutul/finalul unei activități) - descrierea emoțiilor trăite în jocurile preferate 	<p>2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialoguri având ca suport imagini care surprind emoții de bază, cu ajutorul cărora să se analizeze, de exemplu, stările de tristețe, fericire, relaxare, frică etc. („Ce fac atunci când sunt...) - aplicarea unor tehnici art-creative prin care să se exprime diferite stări emoționale: desene, cântece, modelaje din lut și plastilină, roluri în teatru, colaje, tapiserii din materiale textile etc. - participarea la scurte scenete, prin atribuirea unor roluri, pentru exersarea exprimării emoțiilor în situații variate - dezbateri despre legătura dintre emoții și comportamente - exerciții de identificare a soluțiilor proprii pentru exprimarea în mod sănătos a emoțiilor

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<ul style="list-style-type: none"> - jocuri din folclorul copiilor, practicate în școală sau în afara școlii, vizând exprimarea emoțiilor 		<ul style="list-style-type: none"> - scrierea unor texte formate din 4-5 propoziții despre cum s-au simțit în diverse situații
<p>2.2. Identificarea regulilor de comunicare în activitatea școlară</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a regulilor de comunicare în imagini: anunțarea răspunsului; așteptarea rândului; completarea răspunsurilor colegilor după ce aceștia au încheiat; exprimarea opiniei personale; criticarea ideii, nu a colegului - exprimarea prin desen a regulilor de comunicare la școală și afișarea acestora pentru a fi vizualizate de elevi – exemplu: vorbim pe rând, ascultăm activ, respectăm programul școlar, ajutăm colegii când ne solicită sprijinul, adresăm întrebări etc. - jocuri de tipul „Continuă propoziția”, „Continuă povestea” - jocuri de rol cu marionete ilustrând modalități pozitive/negative de interacțiune verbală sau fizică: se ajută unii cu ceilalți, se exprimă politicos (te rog, mulțumesc), se întrerup, se lovesc, se împing etc. - jocuri de selecție și plasare de jetoane: Da (comunicare eficientă)/Nu (comunicare ineficientă) 	<p>2.2. Transmiterea unor mesaje verbale și non-verbale simple despre propriile experiențe de viață</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unei experiențe personale (prima zi de grădiniță, prima zi de școală, zile de naștere, jucăria favorită, o ceartă cu un prieten/coleg, victoria/înfrângerea într-un joc etc.) - crearea unor scurte povestiri sau scenete hazlii, pe baza unor cuvinte cheie: calendar, pădure, furculiță, zâmbet - jocuri de mimă pentru înțelegerea unor mesaje nonverbale emițător-receptor (mi-am făcut un prieten, mă doare măseaua, am primit un cadou, bunicul a venit în vizită etc.) - verbalizarea ideilor, gândurilor, emoțiilor față de unele situații date - emiterea unor afirmații pozitive despre sine și ceilalți, - exprimarea opiniilor despre unele situații de viață „Eu cred că...”, „În opinia mea...” - miniscenete cu marionete, măști, vestimentații create de elevi 	<p>2.2. Utilizarea unor elemente de ascultare activă</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe de film pentru identificarea expresiilor corporale, faciale, verbale simple, care indică ascultarea activă - observarea, în jocuri de rol create de colegi, a elementelor specifice ascultării active - utilizarea în comunicarea cu ceilalți (familie, colegi, prieteni, cadre didactice) a unor modalități simple de ascultare activă: contact vizual, postură adecvată, intonație etc. - completarea cu elemente grafice specifice ascultării active a unor personaje umane care exprimă interes în comunicare - realizarea unor desene cu persoanele care ascultă activ/nu ascultă activ - fișe de lucru cu situații de comunicare/ascultare activă din viața cotidiană (acasă, pe stradă, în parc, la școală, la magazin, la film etc.)
<p>2.3. Explorarea caracteristicilor ființelor și obiectelor preferate și a interacțiunii simple cu acestea</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de cunoaștere/intercunoaștere de tipul „Pot să te prezint eu?” în care fiecare copil își prezintă colegul/colega, jucăria preferată, animalul preferat, activități preferate - realizarea unui jurnal în imagini „Eu și prietenul/prietenii mei”, în care copilul desenează prietenul/prietenii, activitățile preferate desfășurate împreună, obiectele/ ființele de care se simte atașat 	<p>2.3. Explorarea caracteristicilor necesare pentru a fi bun prieten</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea și discutarea unor povești despre prietenie, despre relațiile existente într-un grup - exerciții de evidențiere a regulilor de comportament din povești/povestiri/poezii/fabule - identificarea în imagini a comportamentelor prietenoase/ neprietenoase dintr-un grup - crearea unor povești, în echipă, cu subiectul „Colegii mei/ Colegele mele”, „Prietenul meu/Prietena mea” 	<p>2.3. Explorarea abilităților de relaționare cu ceilalți</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a unor reguli de comportament în relația cu ceilalți, pe baza discutării unor situații concrete din experiența elevilor - exerciții de identificare a premiselor pentru a coopera cu ceilalți (hobby-uri, interese comune, activități preferate etc.) - exerciții-joc de diferențiere a comportamentelor facilitatoare/frenatoare care contribuie sau nu la inițierea și păstrarea unei prietenii: cooperare, competiție, compromis

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<ul style="list-style-type: none"> - organizarea unor evenimente: „Ziua clasei noastre”, „Expoziție de lucrări plastice dedicate prietenilor” - Activități și jocuri de tipul “Prietenul secret” 	<ul style="list-style-type: none"> - practicarea unor jocuri de prezentare a colegului/colegei - vizionarea unor filme specifice universului copiilor, în care se relevă caracteristicile unui prieten/se dezvoltă relații de prietenie - jocuri de rol: În clasă, În parc, Ziua de naștere, În vacanță 	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor lucrări individuale sau în echipă despre prietenie - elaborarea unor compuneri despre prieteni, universul extins al copilului (prieteni fraților/surorilor) - crearea unor mesaje de mulțumire adresate colegilor/prietenilor

3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>3.1. Identificarea unor rutine în activitatea școlară</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții la începutul anului școlar despre noile rutine (orar zilnic, orar săptămânal, pauze, vacanțe etc.) - discuții despre statutul de preșcolar/școlar - discuții de explorare a intereselor și a experiențelor anterioare ale copiilor (la începutul fiecărei zile/teme/săptămâni, în cadrul „Întâlnirii de dimineață”, în cadrul altor lecții sau al activităților extrașcolare) - transformarea spațiului clasei într-un mediu prietenos de învățare: modalități de prezentare personală afișate pe mese/bănci, construirea în echipă a simbolului, expunerea produselor activităților la nivelul elevilor, pentru a fi vizualizate - interpretarea unor melodii preferate pentru anunțarea pauzei: „Cum mi-ar plăcea să sune clopoțelul în școala mea?” - teatru de marionete: „Sunt în clasa pregătitoare” 	<p>3.1. Identificarea unor sarcini de lucru simple în contexte variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - enumerarea sarcinilor de lucru ale diferitelor personaje din povești, povestiri, ale persoanelor din viața reală (mamă, tată, învățătoare, bunici, director de școală, primar, președinte, medic, actor etc.) - bifarea sarcinilor de lucru de la școală dintr-o listă cu diferite tipuri de sarcini (imagini, cuvinte cheie) - jocuri de rol/ de mimă, referitoare la sarcinile de realizat într-o zi, acasă sau la școală - exerciții de apreciere a timpului de lucru (mai mult, mai puțin) pentru sarcinile pe care le are de îndeplinit la școală și acasă - plasarea etichetelor care conțin sarcini de lucru pe cadranul unui ceas - organizarea unor interviuri adresate colegilor despre sarcinile de lucru dintr-o zi 	<p>3.1. Realizarea unui program zilnic de activități, cu sprijinul adulților</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea unui orar zilnic personalizat - inițierea unei agende în care să fie precizat programul zilnic - enumerarea activităților într-o listă „Ce fac azi?” - plasarea unor simboluri pentru activitățile programului zilnic în funcție de succesiune, frecvență, dificultate, durată - completarea unor texte lacunare „Eu învăț mai bine...”, „Cel mai ușor învăț cu..”, „Îmi place să învăț despre ...” Pentru a memora mai ușor am nevoie de ...”, „ Pentru a învăța, prefer să folosesc următoarele obiecte...” - analiza gradului de îndeplinire a programului zilnic - investigarea programelor zilnice ale membrilor familiei
<p>3.2. Aplicarea unor tehnici simple care sprijină învățarea și succesul școlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare în imagini a organizării învățării: întreruperea jocului, pregătirea materialelor, concentrarea asupra rezolvării 	<p>3.2. Evidențierea importanței învățării pentru propria persoană</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de exprimare a opiniilor personale: “Pentru mine este important să învăț deoarece...” 	<p>3.2. Prezentarea condițiilor (instrumente, persoane, contexte) care fac învățarea ușoară sau dificilă</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea în echipe a unor postere: “Cum învățăm?”

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>sarcinilor, eliminarea surselor de perturbare a atenției, momente de relaxare etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea orarului prin lipirea imaginilor cu activitățile zilnice și săptămânale - personalizarea orarului: desen, colaj, pictură, elemente grafice artistice - jocuri de rol: „Cum, ce, cu cine învățăm la școală?” - desenarea momentelor specifice unei zile obișnuite de școală - distribuirea și asumarea unor sarcini în clasă (aranjarea jucăriilor, udatul florilor, distribuirea fișelor de lucru, afișarea produselor învățării, ștergerea tablei, ordonarea consumabilelor, inserarea produselor activității în portofolii etc.) - vizite în școală (biroul directorului, cancelaria profesorilor, cabinetul de consiliere, toaletă, alte clase, bibliotecă, sală de sport, cabinet medical, cabinet stomatologic etc.) - sărbătorirea primelor 100 de zile de școală prin desene, lucruri interesante învățate sau momente în care s-au simțit bine, lucrări inedite realizate împreună cu părinții 	<ul style="list-style-type: none"> - monitorizarea simplă a achizițiilor și atitudinilor specifice învățării (Cadrantul învățării: Ce am aflat nou ; Ce vreau să știu ; Ce mi-a plăcut) - realizarea unor colaje despre ceea ce îi place și ceea ce nu îi place să învețe la școală, acasă, pe stradă, în parc, în vacanță, la teatru, la muzeu, la televizor, pe internet etc. - discuții despre greșeală ca parte a procesului de învățare (“Putem învăța din propriile greșeli?”) - crearea unor refrene dedicate importanței învățării - organizarea unei expoziții cu postere sau alte obiecte pe care sunt scrise propoziții care să exprime importanța învățării 	<ul style="list-style-type: none"> - jurnalul învățării prin imagini sau cuvinte (cum învăț, ce îmi place să învăț, ușor și greu în activitatea de învățare, cine mă ajută) - crearea unor știri despre cum învață elevii de clasa a II-a, elevii mai mari, adulții - prezentarea unor scurte proiecte despre condițiile de învățare de acasă și de la școală - realizarea unor scurte interviuri adresate colegilor de clasă sau părinților: „Dacă ai fi director, ce ai păstra și ce ai schimba la școală, pentru ca elevii să învețe mai bine, mai ușor și cu plăcere?” - „Cum învățau bunicii noștri?” - invitarea la clasă a unor bunici care să relateze experiențele personale din copilărie despre învățare: școala, clasa, condițiile de acasă, cadrele didactice, rechizitele etc.) - interviuri aplicate membrilor familiei despre importanța învățării
<p>3.3. Identificarea hobby-urilor, jocurilor și activităților preferate</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea în fața grupului a unor obiecte personale care exprimă cel mai bine ceea ce îi place fiecăruia să facă, pentru valorizarea abilităților fiecărui copil, indiferent de domeniu - ghicitori, colaje despre hobby-uri și activități preferate: „Ce îmi place să fac?” - „Micul colecționar”, prezentarea colecțiilor pe care fiecare le are acasă sau a obiectului/jucăriei/activității preferate - realizarea unor albume, agende speciale, portofolii care cuprind date personale despre 	<p>3.3. Explorarea unor meserii cunoscute sau preferate</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de rol despre meserii - povești, poezii, ghicitori, cântece despre meserii, susținute de imagini - jocuri/ ghicitori de identificare a instrumentelor specifice unor meserii - organizarea unei expoziții cu instrumente confecționate, fotografii, desene sau (unde e posibil) direct cu instrumentele specifice meseriilor cunoscute - decuparea unor informații despre meserii din ziare, reviste, cărți 	<p>3.3. Prezentarea utilității unor meserii/profesii cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri didactice despre meserii „De-a vânzătorul”, „De-a prezentatorul TV”, „De-a bucătarul” etc. - vizite la locuri de muncă interesante pentru copii (fabrica de ciocolată, cabinet de stomatologie, primărie, redacție de știri, centrul pompierilor etc.). - crearea unor postere originale despre specificul meseriilor și beneficiile acestora pentru membrii comunității - dezbateri despre produsele/rezultatele unor meserii, utilitatea meseriilor (mecanicul repară o mașină stricată, medicul ne tratează când suntem

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p><i>activități preferate, aptitudini, realizări etc.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri/activități/ concursuri de identificare a unor abilități, a predispozițiilor native/talentelor copiilor în diverse domenii: muzică, dans, sport, desen, matematică, relaționare cu ceilalți etc. (cântat vocal sau la un instrument, desenat, decupat, sărit coarda, bun la fotbal, povestit, a fi curajos, a fi politicos, a răspunde la întrebări, calcul matematic simplu etc.)</i> - <i>realizarea unor expoziții cu temă, care să cuprindă produsele/ lucrările tuturor elevilor clasei</i> - <i>crearea unor spații în clasă cu recuzită specifică (construcții, pictură, lectură, științe, muzică etc.), unde copiii pot opta să lucreze, în funcție de interese pe diferite teme</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>prezentarea meseriilor de către specialiști invitați la clasă: medic, artist, mecanic, pictor, polițist, preot, zugrav, cercetător, pompier, contabil etc.</i> - <i>vizite la diferite locuri de muncă ale părinților sau aflate în apropierea școlii ori a locuinței copiilor</i> - <i>organizarea unor evenimente ("Carnavalul meseriilor") în care grupuri de copii promovează diferite meserii, la care sunt invitați părinți, bunici, reprezentanți ai școlii și comunității</i> 	<p><i>bolnavi, pictorul creează tablouri frumoase etc.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri de prezentare a profesiilor prin costumații din materiale reciclabile - "Parada meseriilor"</i> - <i>crearea unui pliant (cu imagini decupate, desene, mesaje cheie) în care să prezinte meseriile din zona în care locuiesc și produsele diferitelor meserii</i> - <i>realizarea de sondaje de opinie cu privire la specificul și utilitatea unor meserii</i>

CONȚINUTURI

Domenii	Subdomenii	CP	CLASA I	CLASA a II-a
Autocunoaștere și stil de viață sănătos	Autocunoaștere și atitudine pozitivă față de sine și față de ceilalți	Cine sunt eu? Trăsături fizice Schema corporală: alcătuirea și denumirea părților corpului	Cine sunt eu? Caracteristici personale simple, puncte tari și limite observabile în activitățile școlare și de timp liber	Eu și ceilalți Asemănări și deosebiri dintre sine și ceilalți după criterii simple: aspecte fizice, gen, vârstă, tipuri de vestimentație (sport, elegant, tradițional etc.) Diversitate. Fiecare este unic; diferențe individuale
	Igiena personală	Obiecte și activități zilnice de igienă personală	Norme de igienă la școală și acasă Igiena locuinței, a sălii de clasă	Norme de igienă în contexte variate Importanța normelor de igienă pentru sănătate, învățare și relațiile cu ceilalți
Dezvoltare emoțională și socială	Trăire și manifestare emoțională, starea de bine	Emoții de bază denumite prin cuvinte (bucurie, tristețe, frică, furie) în activități / contexte familiare	Emoții de bază (bucurie, tristețe, frică, furie) și elemente simple de limbaj nonverbal (expresii faciale, postură) și paraverbal (intonație)	Emoții de bază (bucurie, tristețe, frică, furie) exprimate în comportamente
	Comunicare școlară eficientă	Reguli de comunicare în activitatea școlară Comunicarea cu colegii și cadrele didactice	Abilități de comunicare de bază Mesaje verbale, nonverbale, paraverbale simple	Elemente de ascultare activă: contact vizual, postură, voce (intonație, accent)
	Interacțiuni simple cu ființe și obiecte familiare	Ființe și obiecte preferate Caracteristicile acestora	Prietenia Caracteristicile unui bun prieten Ce este un bun prieten?	Abilități necesare și comportamente acceptate în relațiile cu ceilalți Respectul în relațiile cu ceilalți
Aspecte specifice ale organizării învățării și pregătirii pentru viață la școlarul mic	Rutine și sarcini de lucru	Reguli elementare ale noilor rutine specifice activității clasei pregătitoare	Sarcini de lucru în activitatea școlară și acasă: tipuri de sarcini, încadrare în timp, finalizare	Cum folosim timpul? Program zilnic de lucru Alternanța efort/relaxare (timp de lucru/timp liber) Importanța timpului în învățare
	Abilități și atitudini de învățare	Tehnici simple care sprijină învățarea Reguli de organizare a învățării	Importanța învățării Tehnici simple de monitorizare a achizițiilor învățării	Condițiile învățării: factori favorizanți/resurse, factori de stress/obstacole (instrumente, persoane, contexte)
	Explorarea meseriilor	Hobby-uri și activități preferate Portofoliul personal cu rezultate/evidențe ale învățării	Meserii cunoscute: denumire, activități principale, unelte și instrumente, loc de desfășurare	La ce folosesc meseriile? Utilitatea socială a meseriilor: produse realizate, beneficii pentru sine și pentru comunitate

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare, pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei.

O notă aparte a disciplinei *Dezvoltare personală* este dată de contribuția la dezvoltarea emoțională, socială și pentru carieră a elevului. Valorificarea experiențelor elevilor fundamentează autenticitatea învățării. Există o raportare permanentă la ceea ce gândesc și simt, precum și la modul în care se comportă elevii. Domeniile tematice ale programei conferă un spațiu generos, în care elevii sunt invitați să conștientizeze cine sunt, să analizeze emoțiile pe care le au, să se raporteze sănătos la ceilalți (diversitate), să fie motivați să învețe cu succes, să exploreze ce meserii/profesii le-ar plăcea să practice. Este important de luat în considerare opțiunea realizării unor activități integrate sau diversificarea/ extinderea activităților extrașcolare. Abilitățile și atitudinile „învățate” la *Dezvoltare personală* reprezintă acele achiziții transferabile necesare obținerii succesului școlar, în carieră și în viață.

Strategii didactice

Disciplina *Dezvoltare personală* oferă un cadru semnificativ pentru stimularea flexibilității cognitive și a creativității elevului, aceștia fiind încurajați să adreseze întrebări, să comunice propriile opinii, să aibă intervenții argumentate, să reflecteze asupra temelor puse în discuție, să manifeste inițiativă, să exprime idei originale și emoții autentice despre ceea ce învață.

Registrul complex al strategiilor didactice, organizate sub diferite forme, stimulează participarea activă, în mod individual sau în echipă. Accentul în orele de *Dezvoltare personală* este dat de spontaneitatea și creativitatea răspunsurilor elevilor la sarcinile propuse. Analizele succesive, momentele de autoevaluare și de reflecție oferă copiilor cadrul necesar pentru interiorizarea conceptele tematice, pentru dezvoltarea încrederii în sine, pentru conturarea perspectivei pozitive asupra resurselor personale, astfel încât să facă față provocărilor școlare sau celor din viața de zi cu zi.

O atenție deosebită este acordată explorării intereselor și exersării abilităților de învățare, identificării experiențelor anterioare și cunoașterii așteptărilor elevilor cu privire la activitățile care urmează a fi derulate.

La finalul unui modul tematic sau al unei lecții, elevii sunt invitați să își exprime emoțiile cu privire la ceea ce au descoperit sau experimentat. Expozițiile, discuțiile pe baza portofoliului sunt oportunități pentru valorizarea intereselor și aptitudinilor personale. Astfel, se creează contextul exprimării emoțiilor și a atitudinii elevilor față de progresul în învățare. Reflectarea „împreună” asupra produselor individuale sau create în echipă contribuie la **dezvoltarea coeziunii grupului. Valorizarea rezultatelor prin acordarea de feedback pozitiv fiecărui elev asigură cadrul pentru optimizarea imaginii de sine și dezvoltarea încrederii în sine. Crearea unui climat securizant, de non-etichetare, încurajator reprezintă un aspect important, care depinde, în principal, de atitudinea cadrului didactic în relația cu elevii.**

Disciplina *Dezvoltare personală* este realizată de către cadrul didactic de la clasă. În cazul aprofundării unor teme, acesta poate colabora cu psihologul sau consilierul școlar pentru eficientizarea activităților derulate, spre exemplu: consultări cu privire la cele mai adecvate modalități de lucru cu elevii, recomandarea unor resurse suplimentare care pot fi utilizate sau organizarea unor activități în parteneriat.

Implicarea părinților presupune participarea în activități cum ar fi: expoziții/târguri, serbări, concursuri, excursii, carnavaluri, proiecte în echipă părinți-copii, discuții pe baza portofoliilor elevilor, vizite la locul de muncă al părinților etc.

În cadrul activităților de *Dezvoltare personală* elevii explorează, apoi aplică și ulterior reflectează asupra propriului progres. Din această perspectivă, predarea se distanțează considerabil de înțelesul ei tradițional de „transmitere de cunoștințe”. Rolul cadrului didactic este de a organiza și oferi oportunități de joc și învățare care să-i permită elevului să-și descopere și să experimenteze propriile abilități și atitudini, de a particulariza și facilita transferul acestora în viața reală.

Selecția activităților se va face și în funcție de specificul local, precum și de resursele materiale disponibile.

Strategiile didactice recomandate pentru orele de *Dezvoltare personală* sunt cele activ-participative. Disciplina are un accentuat caracter explorator și practic-aplicativ, care presupune implicarea directă a elevilor. Elevii conștientizează, exersează abilități și atitudini într-un mediu prietenos de învățare, devin responsabili pentru modul în care se implică în jocurile și activitățile propuse. Este foarte important ca activitățile să-i ajute pe copii să se simtă bine, să le placă și, astfel, să fie motivați intrinsec să învețe. Sarcinile de lucru pot fi realizate individual, în perechi/echipă, independent sau facilitate de cadrul didactic.

O activitate poate debuta cu un scurt brainstorming care valorifică ideile creative și experiențele anterioare ale elevilor. Metodele și tehnicile art-creative permit utilizarea unei palete largi de resurse (de la cele uzuale, precum creioanele și colile colorate, pensule și acuarele, foarfece, lipici, la materialele reciclabile, elemente din natură, bucăți de material textil, plastic sau lemnos etc.) care antrenează și motivează elevii. Este recomandată crearea unor produse diverse, colorate, originale, care să valorifice imaginația și creativitatea elevilor. Jocul de rol și simularea (dramatizare, marionete, teatru) pregătesc copilul pentru situații reale de viață și facilitează dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale, a empatiei, a toleranței. Lucrul în echipă antrenează strategiile de rezolvare a conflictelor și modalitățile de comunicare eficientă. Problematizarea oferă oportunitatea de a căuta soluții pentru diferite situații de tip investigativ și de a stimula curiozitatea naturală elevilor. Exercițiile și jocurile vor combina mișcarea, verbalizarea, manipularea unor obiecte. Conversația euristică, dezbateră și discuțiile de grup permit elevilor să se raporteze, să învețe și să valorizeze atât experiența personală, cât și experiența colegilor. Tehnicile specifice dezvoltării gândirii critice (de exemplu: turul galeriei, ciorchinele, jurnalul cu dublă intrare, pălăriile gânditoare etc.) asigură exprimarea propriilor opinii și creează premisele dezvoltării asertivității. Utilizarea unor secvențe din filme sau a imaginilor din planșe/cărți de povești reprezintă, printre altele, suporturi intuitiv-concrete indispensabile învățării la această vârstă.

În ceea ce privește contextele nonverbale și informale de realizare a activităților de *Dezvoltare personală*, sunt recomandate: vizite în diferite organizații publice sau private (bibliotecă, muzee, companii/ firme, fabrici, magazine, cabinete, primării, alte școli, poliție etc.), participarea la spectacole de teatru, film, invitarea la clasă a unor personalități de succes din comunitate (actori, sportivi, profesori, pompieri, medici etc.) sau „întâlniri” cu personaje din desene animate/filme preferate. Atunci când este posibil, activitățile vor fi realizate într-un spațiu neconvențional, cum ar fi: parcuri, în curtea școlii, locații din cadrul excursiilor/ taberelor organizate, locuri de muncă ale părinților, ONG/companii/firme. Sub îndrumarea cadrului didactic, copiii vor fi încurajați să organizeze și să participe la evenimente educaționale: expoziții, festivaluri, târguri, ateliere de lucru etc., care să valorifice rezultatele activității lor. Sunt recomandate **parteneriatele cu alte clase din școală sau din alte școli, acțiunile de voluntariat și caritabile**, cu ocazia diferitelor sărbători.

Evaluarea reprezintă o componentă importantă a procesului de învățare. La disciplina *Dezvoltare personală*, evaluarea se realizează din mai multe perspective: a cadrului didactic, a elevului însuși (autoevaluare) și a colegilor (interevaluare). Pentru evaluarea fiecărui elev, se recomandă metode de evaluare precum: activități practice, proiecte individuale și de grup, postere/desene/colaje, portofolii. Este important feedbackul permanent față de progresul fiecărui elev, încurajarea exprimării ideilor și a argumentelor personale, expunerea și valorizarea produselor învățării. Portofoliul va fi prezentat părinților în diferite momente pe parcursul anului școlar, iar acesta va constitui un prilej de dialog pe marginea intereselor/ talentului elevilor și a ariilor recomandate pentru îmbunătățire. Alte modalități de realizare a evaluării sunt reprezentate de discuțiile de grup, utilizarea cadranelor învățării (Ce mi-a plăcut, Ce nu mi-a plăcut, Ce am învățat, Ce voi folosi etc.), precum și a fișelor individuale de observație (completate de către cadrul didactic).

Evaluarea nu reprezintă numai un instrument de control și măsurare a competențelor elevilor, ci și o modalitate de reglare a strategiilor de predare-învățare, de adaptare a cadrului didactic la nevoile individuale și de vârstă ale elevilor. Cadrul didactic va urmări progresul elevilor reflectat în achiziții cognitive, emoționale, comportamentale și atitudinale.